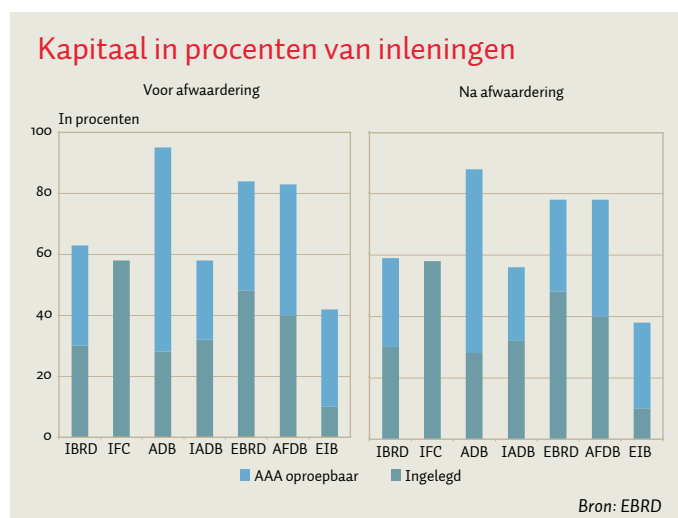

Effect afwaarderingen op kredietstatus IFI's

INTERNATIONAAL

En van de belangrijkste kredietbeoordelaars, Standard & Poor's (S&P), heeft recentelijk de kredietwaardigheid van een aantal Europese landen naar beneden bijgesteld. Deze afwaarderingen hebben indirect invloed op de kredietwaardigheid van verschillende Internationale Financiële Instellingen (IFI's), omdat deze landen bijdragen aan het aandelenkapitaal van deze instellingen. Al deze instellingen hebben momenteel een triple A-status, de hoogst mogelijke beoordeling voor kredietwaardigheid. De figuur laat allereerst zien hoe de situatie er voor 7 IFI's uitzag voordat S&P op 13 januari de triple A-status van Frankrijk en Oostenrijk afwaardeerde. Het gaat om de International Bank of Reconstruction and Development (IBRD, onderdeel van de Wereldbank Groep), de International Finance Corporation (IFC, ook onderdeel van de Wereldbank Groep), de Asian Development Bank (ADB), de Inter-American Development Bank (IADB), de European Bank for Reconstruction and Development (EBRD), de African Development Bank (AfDB) en de European Investment Bank (EIB). De figuur laat zien dat bij deze instellingen het oproepbaar kapitaal van landen met een AAA-rating plus ingelegd kapitaal als percentage van het aangetrokken geld (inleningen) ruim boven de 40 procent lag. Na de afwaardering op 13 januari door S&P van Frankrijk en Oostenrijk zakte deze *leverage ratio* voor vrijwel alle instellingen een paar procentpunten. Alleen de ratio van IFC bleef constant omdat het aandelenkapitaal van deze instelling volledig ingelegd is. In het hypothetische geval dat alle EU-landen met AAA-status en instellingen waarvan volgens S&P de kans reëel is dat de kredietwaardigheid verder verslechtert, worden afgewaardeerd, zou de ratio voor alle

instellingen behalve IFC verder zakken. Echter, in bijna alle gevallen blijft de ratio ruim boven de 40 procent. Alleen de EIB komt slechts iets boven de 20 procent uit, vooral doordat het aandeelhouderschap uit louter Europese landen bestaat. Volgens de nieuwe regulering aan banken (het Basel 3-akkoord) moeten reguliere banken vanaf 2013 een leverage ratio van minimaal 3 procent aanhouden. De ontwikkelingsbanken en de EIB hebben momenteel een aanzienlijk hogere ratio. ■ **DAAN MARKS (MINISTERIE VAN FINANCIËN)**

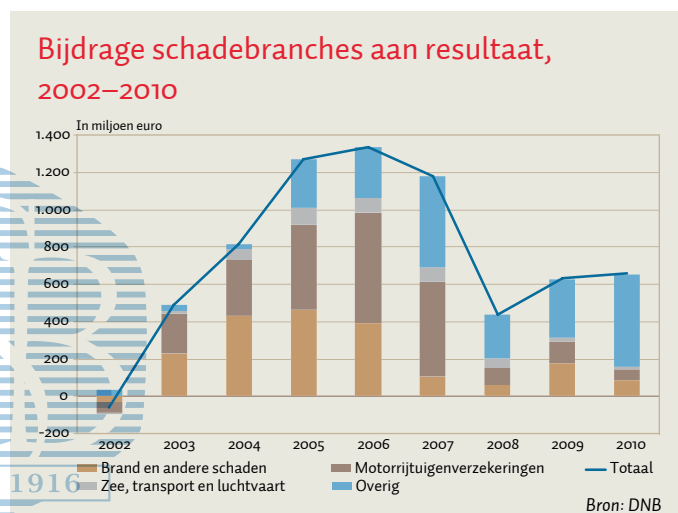

Omzet en resultaat van schadeverzekeraars

MONETAIRE ZAKEN

Schadeverzekeraars vervullen een belangrijke rol in het financieel-economische stelsel. De risicodkking die door deze verzekeraars wordt geboden is onmisbaar voor veel activiteiten. De Nederlandse schademarkt kan, afgezien van de zorgverzekeraars, grofweg worden opgedeeld in een viertal verzekeringsbranches: motorrijtuigenverzekering; brand en andere schade; zee-, transport- en luchtvaartverzekering; en overig. De totale bruto premieomzet van de schademarkt bedraagt de laatste jaren ongeveer 13 miljard euro op jaarbasis. De branches 'motorrijtuigenverzekering' en 'brand en andere schade' – waaronder ook stormschade – nemen samen 65 procent hiervan voor hun rekening. De bijdrage van de verschillende branches aan de totale omzet is al jaren stabiel. De bijdrage van de verschillende branches aan het resultaat is daarentegen zeer volatiel (figuur). Er doen zich drie interessante ontwikkelingen voor. Ten eerste is vanaf 2007 het resultaat van de branche 'brand en andere schade' sterk gedaald. Dit is te verklaren door meer schades als gevolg van enkele grote incidenten, slechte weersomstandigheden en toegenomen concurrentie. Tevens zijn de premies die door herverzekeraars in rekening worden gebracht toegenomen. Door zich te herverzekeren dekt een schadeverzekeraar de financiële gevolgen van risico's af, waardoor schommelingen in de jaarcijfers worden tegengegaan. Ten tweede is opvallend dat het resultaat van de branche 'motorrijtuigenverzekering', dat sinds 2002 gestaag is toegenomen, in 2007 stagneert, om in de jaren daarna fors af te nemen. Deze daling hangt samen met de toegenomen concurrentie in deze markt, wat geleid heeft tot lagere winstmarges. Verzekeraars concurreren

sinds enige jaren via internetlabels scherp op prijs en andere voorwaarden, zoals dekking en schadeafhandeling. Tot slot is het resultaat van de branche 'overig' de afgelopen jaren sterk toegenomen. Deze branche is een verzameling van verschillende typen verzekeringen. De relatief grote onderdelen algemene aansprakelijkheid en rechtsbijstand presteerden in 2010 relatief goed met een resultaat van respectievelijk 240 en 117 miljoen euro, meer dan de helft van het totale resultaat in de schademarkt van 656 miljoen euro. ■ **HENK KLEIN TEESELINK (DNB)**

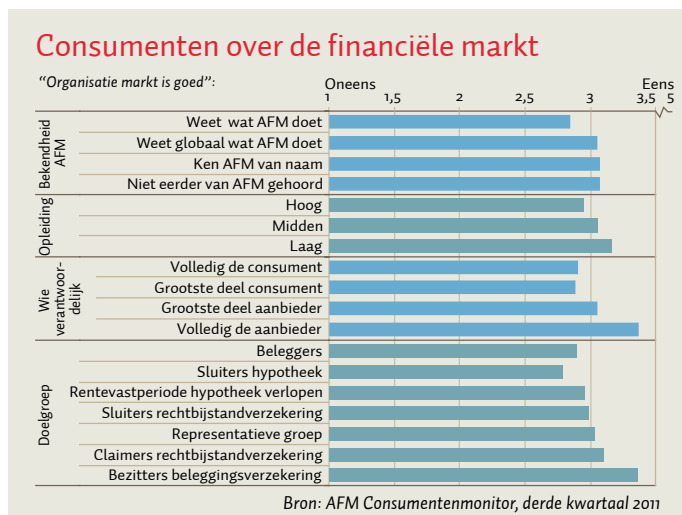
De auteur heeft verklaard dit artikel alleen te publiceren in ESB en niet elders te publiceren in wat voor medium dan ook. Het is wel toegestaan om het artikel voor eigen gebruik en voor publicatie op een intranet van de werkgever van de auteur aan te wenden.

Consumenten over organisatie financiële markt

FINANCIËLE MARKTEN

De stelling “De financiële markt in Nederland is goed georganiseerd” is in de AFM Consumentenmonitor van het najaar van 2011 aan 1835 consumenten voorgelegd. Op een schaal van 1 (helemaal oneens) tot 5 (helemaal eens) konden respondenten aangeven in hoeverre ze het hier mee eens waren (figuur). Gemiddeld was de score 2,87, iets onder neutraal. Consumenten die weten wat de AFM doet, vinden de financiële markt significant beter georganiseerd dan mensen die de AFM niet kennen of alleen van naam. Naamsbekendheid van de ge-

dragstoezichthouder hangt dus samen met vertrouwen in de organisatie van de financiële markt. Ook opleidingsniveau en de mate waarin iemand vindt dat een aankoop de verantwoordelijkheid van de aanbieder of de consument is, heeft invloed. Hoe hoger opgeleid men is, hoe meer men de financiële markt in Nederland goed georganiseerd vindt. Respondenten die vinden dat de verantwoordelijkheid bij het afsluiten van een financieel product volledig bij de aanbieder ligt, vinden de financiële markt minder goed georganiseerd. In de steekproef zaten verschillende subgroepen. Particuliere beleggers (gemiddelde score 3,11) en recente sluiters van een hypotheek (3,05) vinden vaker dat de financiële markt goed georganiseerd is, terwijl bezitters van een beleggingsverzekering (2,64) het juist vaker oneens zijn met de stelling dat de markt goed georganiseerd is. Een groep van N=460 die representatief is voor Nederland neemt een middenpositie in en heeft een gemiddelde score 2,89. De analyse op alleen deze groep laat kwalitatief dezelfde resultaten zien, alleen de vraag over wie er verantwoordelijk is voor afsluiten van een financieel product is niet meer significant. Analyses voor vergelijkbare vragen, zoals “De kwaliteit van de financiële dienstverlening in Nederland is goed” en “Ik heb vertrouwen in het financieel toezicht in Nederland” levert ook kwalitatief vergelijkbare resultaten. Interacties tussen verklarende factoren waren niet significant. Hogeropgeleide, beleggende consumenten die goed weten wat de AFM doet, vinden de Nederlandse financiële markt het best georganiseerd. Laagopgeleide bezitters van een beleggingsverzekering die nog nooit van de AFM hebben gehoord, zijn het minst te spreken over de organisatie van de Nederlandse financiële markt. ■ **WILTE ZIJLSTRA** (AFM)

Stijging werkloosheid in tweede helft 2011

ARBEIDSMARKT

In 2011 behoorden in Nederland 419.000 personen tot de werkloze beroepsbevolking. Gerelateerd aan de totale beroepsbevolking komt dat neer op 5,4 procent. Dit aandeel is gelijk aan dat in 2010, maar beduidend lager dan in 2004 en 2005. In die jaren was zo'n 6,5 procent van de beroepsbevolking op zoek naar een baan. Terwijl het aandeel werklozen in 2011 gelijk is aan dat in 2010, geldt dat niet voor de maandelijkse ontwikkeling van de werkloosheid in beide jaren. Zo kende

2010 gedurende bijna het hele jaar een geleidelijke daling van het aantal werklozen, terwijl 2011 vanaf de maand juli vier maanden op rij een toename liet zien. In december waren er dan ook zo'n 43.000 personen meer werkloos dan in juli. Deze toename komt vooral voor rekening van personen uit de niet-beroepsbevolking die op zoek gingen naar een baan en niet zozeer doordat meer personen hun baan kwijtraakten. De werkzame beroepsbevolking is namelijk in de tweede helft van 2011 met zo'n 65.000 toegenomen.

Vooral onder jongeren is het werkloosheidspercentage hoog. Een op de tien jongeren van 15 tot 25 jaar was in 2011 werkloos. Dit zijn er twee keer zoveel als onder de 25- tot 45-jarigen. Wel is de werkloosheid onder jongeren in vergelijking met 2010 sterk gedaald. Naar verhouding zijn er net iets meer jonge vrouwen dan jonge mannen werkloos (figuur). Omdat veel jongeren nog een opleiding volgen, gaat het bij werk of het zoeken naar werk vaak om een bijbaan. Wordt daarom alleen naar de groep niet-onderwijsvolgende jongeren gekeken dan blijkt het omgekeerde het geval, en is de werkloosheid onder jonge mannen net wat groter.

Ook mannen van 25 tot 45 jaar zijn in 2011 vaker werkloos dan hun vrouwelijke leeftijdsgenoten, iets wat in voorgaande jaren niet het geval was (figuur). Vrouwen hebben relatief vaak een baan bij de overheid of in de zorg. Dit zijn sectoren waarin minder banen zijn verdwenen dan bijvoorbeeld in de industrie of de bouw, waarin vooral mannen werkzaam zijn. ■ **FRANCIS VAN DER MOOREN** (CBS)

